

ועדת המשמעת מזהירה!
נבחן המעביר חומר עזר לרעהו
או רמז מילולי ייענש בחומרה

אוניברסיטת בר-אילן

הפקולטה למשפטים

דיני עונשין 99-104-01/02

מועד ב', תשע"ה

ד"ר הדר דנציג-רוזנברג

הוראות לנבחנים:

1. משך הבחינה – 3 שעות. תכננו בהתאם את הזמן, לא תינתן הארכת.
2. מותר להכניס לאולם הבחינה רק את חוק העונשין נקי מהערות ומסימונים.
3. ענו באופן ענייני וממוקד.
4. שימו לב למגבלת המקום. חריגה לא תיבדק!

שאלה ראשונה (70 נק', עד 5 עמודים)

מנשה, נהג מונית במקצועו, רכש לעצמו מונית חדשה מסוג מרצדס. **מנשה**, שנוהג להתהלך בטוח בעצמו, החליט לצאת תכף ומיד לנסיעת מבחן למרות שבחוץ השתוללה סופת גשמים עזה. רגע לפני שמנשה יצא מביתו נשמע קולה של **יהודית** אשתו שצעקה אחריו: "**מנשה היזהר, במזג האוויר הזה אתה עלול לעשות תאונה ולהרוג הולך רגל. אף אחד לא נוהג במזג אוויר כזה!**" בתגובה לדברים אלה השיב מנשה לאשתו: "**הפסיקי לדאוג. אני נהג מקצועי. כבר עשרים שנה על הכביש בלי תאונה. אין שום סיכוי שאעשה תאונה עכשיו. חוץ מזה, לא מזמן עברתי השתלמות בנהיגת חורף!**"

היות שהכביש היה ריק ממכוניות בשל מזג האוויר הסוער ושעת הלילה המאוחרת (1 לפנות בוקר לערך) החליט מנשה לבחון את רכבו החדש והחל לנסוע במהירות בכביש היורד מירושלים – כביש בו נסע פעמים רבות בעבר בשעות היום ושאותו הכיר היטב. כאשר הגיע בסמוך לסיבוב חד הבית מנשה לכיוון אחד העצים שניצבו בשולי הכביש. מאחורי העץ ניצב שלט קטן המורה בזו הלשון: "**נא האט! סיבוב חד לפניך!**"

רגע לפני שהחל את הסיבוב הוציא מנשה מתא הכפפות דיסק של להקת "משינה" ("מפלצות התהילה") וביקש להשמיע אותו במערכת הסטריאו המשוכללת המותקנת ברכבו החדש. בזמן שמנשה ניסה להכניס את הדיסק למערכת, ללא הצלחה, הוא נזכר לפתע באויבו שמעון (נהג מונית מתחרה), וסינן לעצמו: "**אני ארצה אותו!**" באותו הרגע הרים מנשה את ראשו, איבד את השליטה על הרכב החדש והתנגש ברכב שנהג לפניו. באותו הרכב נהג שמעון, שנהרג במקום.

סיכוי סיכוי

סיכוי סיכוי

סיכוי סיכוי

א. הפרקליטות שוקלת להעמיד את מנשה לדין בגין אחת מעבירות ההמתה הבאות: סעיף 304, סעיף 298 או סעיף 300 לחוק העונשין. נתחו את העבירות. דונו בשאלת אחריותו לעבירות ההמתה הללו והסבירו בגין איזו עבירה מתאים ביותר להעמידו לדין, אם בכלל.

כעת הניחו כן מנשה נמלט מהמקום ומספר דקות לאחר מכן הבחין בדנה, נערה בת 15.5 הנראית מבוגרת מגילה, אשר עמדה בצד הדרך. דנה הייתה לבושה בלבוש מינימלי וצעדה הלוך שוב ליד תחנת האוטובוס שניצבה במקום כשהיא נראית קצרת רוח. קוצר רוחה של דנה נבע מן העובדה שהמתנה במשך שעה ארוכה לאוטובוס הלילה שהיה אמור להחזירה לביתה.

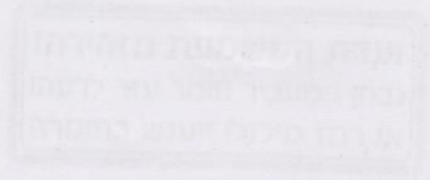
מנשה עצר את רכבו ליד דנה ואמר: "יום קשה? זה בגלל מזג האוויר. אף אחד לא בא וגם לא יבוא. יש לך מזל שהגעתי". לאחר מכן הזמין מנשה את דנה ללון בדירתו המצויה בקרבת מקום והבטיח להשיב אותה לביתה ביום למחרת. דנה הסכימה. בדרך לביתו של מנשה שאל האחרון את דנה לגילה וזו השיבה לו: "מה זה משנה? אתה יודע שלבגרות במתמטיקה ניגשים רק בכיתה י"ב אבל אני ניגשת לבגרות לפני כולם. אני ממש טובה במספרים".

כשהגיעו לדירה, נעל מנשה את הדלת, ושם את המפתח במגירה האחרונה בשידה. לאחר מכן התפשט וגרם לדנה להתפשט בתואנת שווא שיספק לה בגדי שינה. מנשה שאל את דנה האם היא מעוניינת לקיים עמו יחסי מין. דנה צחקקה במבוכה אך לא השיבה לשאלתו של מנשה. מנשה נכנס למיטתה והחל לגעת בחלקי גופה המוצנעים. בתגובה הביטה בו דנה באדישות מוזרה ושאלה: "מה אתה רוצה ממני?" אך מנשה המשיך בשלו. הוא קיים עמה יחסי מין מלאים. לאחר המעשה יצאה דנה לשירותים ובהתה בקיר במשך כרבע שעה.

כששבה לחדר, שלף מנשה מכיסו שטר בסך 200 ש"ח קרץ לדנה ואמר: "אף אחד לא צריך לדעת מזה. בוודאי לא אשתי. זה יהיה הסוד שלנו" ומיד נרדם. דנה ביקשה ללכת לביתה, אך הדלת הייתה נעולה. לאחר שניסתה לפרוץ את הדלת, ללא הצלחה, מצאה דנה את המפתחות בין בגדיו של מנשה ופתחה את דלת הדירה. לפני שיצאה מהדירה דנה שפכה כמות גדולה של מלח למי השתייה שניצבו ליד מיטתו של מנשה כדי לגרום לו לאי-נוחות. לאחר שדנה יצאה מן הבית והחלה להתרחק מן המקום קראה לה יהודית שהבחינה במעשיה ואמרה: "נדמה לי שמחקר חדש מצא ששתיית מלח רב עשויה לגרום לנזק כרוני לכבד". דנה המשיכה ללכת מבלי להסתובב לאחור. יהודית, שכעסה על מנשה המביא בחורות צעירות ללון בביתה, לא טרחה להזהיר אותו כי כוס המים מלאה במלח. מנשה שתה מן הכוס, נפל על הרצפה ואיבד את הכרתו. מנשה הובהל לבית-חולים ושם התבשר על ידי הרופאים, כי נגרם לו נזק בלתי הפיך לכבד.

דירה
מספר 304
מספר 298
מספר 300

מנשה

לאחר מספר שבועות נעצר מנשה והובל לתחנת המשטרה. שם פגש גם את יהודית ואת דנה שזומנו לחקירה.

חוקרי המשטרה הטיחו במנשה, כי דנה לוקה באוטויזם וכי הלוקים בתסמונת זו מתקשים בהבעת התנגדות, הם בעלי נטייה לרצות את סביבתם ובאופן כללי מתקשים להביע את תחושותיהם בסיטואציות מסוימות. מנשה לא התכחש לעובדה כי קיים יחסי מין עם דנה אך טען כי הדבר נעשה בהסכמתה החופשית.

מ/ס
איזה

ב. דונו בשאלת אחריותו של מנשה לעבירה לפי סעיף ס' 345(א)(4) ולעבירה לפי סעיף 346 (א)(1). אין מקום לדון בעבירות אחרות מלבד אלה.

ג. המשטרה שוקלת להעמיד לדין הן את דנה והן את יהודית בגין אחת מעבירות החבלה הבאות: סעיף 341, סעיף 333 או סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין. נתחו את העבירות. דונו בשאלת האחריות של דנה ושל יהודית לעבירות החבלה הללו והסבירו בגין איזו עבירה מתאים ביותר להעמיד כל אחת מהן לדין, אם בכלל.

שאלה שניה (30 נק'), עד עמוד וחצי

במהלך הקורס הוזכרו שלושה רציונאלים גמוליים אפשריים להטלת אחריות על שותפים עקיפים לעבירה: הרציונאל הסיבתי, רציונאל יצירת הסיכון ורציונאל ההזדהות.

- א. הסבירו בקצרה כל אחד מן הרציונאלים.
- ב. על איזה רציונאל נשענת אחריותו של המשדל כפי שמשמע מן הפסיקה הישראלית: נמקו. *מ/ס*
- ג. הקוד הפלילי לדוגמא האמריקני (Model Penal Code) קובע כי אדם יישא באחריות פלילית כמסייע לעבירה אם פעל מתוך כוונה לסייע לביצוע העבירה [סעיפים 5.01(3) ו-2.06(3)(a)(ii) לקוד הפלילי לדוגמא]; וזאת, גם אם המבצע העיקרי נכשל בביצוע העבירה המושלמת או נכשל בניסיון לבצעה. על איזה רציונאל גמולי נשענת אחריותו של המסייע בקוד הפלילי האמריקני לדוגמא? נמקו. *כנ"מ*
- ד. בהמשך לסעיף ג', השוו בין צורת הסיוע בקוד הפלילי האמריקני לדוגמא לבין צורת הסיוע במשפט הישראלי, תוך עמידה על הדומה ועל השונה.

בהצלחה!

פ"א - ציטוט חס"ט